

Monitoring i ochrona strefowa włośchatki *Aegolius funereus* na obszarze Natura 2000 OSO Puszcza Knyszyńska

Włośchatka *Aegolius funereus* jest gatunkiem borealno-górskim, związanym z lasami iglastymi, szczególnie ze świerkiem i sosną, choć w niektórych regionach zasiedla buczyny. Na niżu zasiedla głównie ponad 100-letnie bory sosnowo-swierkowe, dlatego też Puszcza Knyszyńska, charakteryzująca się fragmentarycznie dobrze zachowanymi borami, stanowi jedną z ważniejszych, krajowych ostoi włośchatki. Włośchatka jest gatunkiem parasolowym, przyczyniającym się do ochrony siedlisk innych gatunków związanych ze starymi borami, w tym dzięcioła czarnego (*Dryocopus martius*) oraz siniaka (*Columba oenas*). Liczebność populacji włośchatki w Obszarze Specjalnej Ochrony Ptaków Natura 2000 Puszcza Knyszyńska oszacowano na 70-140 par, stanowi tu ona jeden z gatunków kwalifikujących i priorytetów ochrony.

Włośchatka. Fot. Grzegorz Grygoruk

Niestety, w trakcie planowania i wykonywania zabiegów gospodarczych w Puszczy Knyszyńskiej wymagania ochronne tego gatunku były uwzględniane w nikłym stopniu. Nie było znane rozmieszczenie włośchatki, drzewa dziuplaste były eliminowane. Na najczęściej kilkuhektarowych i często przylegających do siebie zrębach pozostawiano niewielkie biogrupy (w niektórych przypadkach z drzewami dziuplastymi), jednak taka praktyka dalece odbiega od wymagań ochronnych tego gatunku.

Dlatego Stowarzyszenie Pracownia na rzecz Wszystkich Istot Oddział Podlaski oraz Towarzystwo Przyrodnicze Dubelt wyszły z inicjatywą realizacji projektu nakierowanego na ochronę najlepiej zachowanych fragmentów borów Puszczy Knyszyńskiej wykorzystywanych przez włośchatkę. Projekt uzyskał dofinansowanie ze środków Mechanizmu Finansowego EOG oraz Norweskiego Mechanizmu Finansowego, zajmując dość wysokie - szóste - miejsce na liście rankingowej w konkursie Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. Przedsięwzięcie ma na celu: inwentaryzację i monitoring włośchatki, powołanie 15-30 stref ochronnych wokół zajmowanych dziupli, edukację uczniów szkół podstawowych i szkolenia pracowników nadleśnictw. Mamy nadzieję, że jednym z efektów realizacji projektu będzie podniesienie ogólnego stanu ochrony włośchatki, siniaka i dzięcioła czarnego z U1 (niezadowolającego) do FV (właściwego).

włochatkę oraz dziesiątki drzew dziuplastych, stanowiących potencjalne dziuple lęgowe w przyszłych latach. Mamy nadzieję, że zostaną one wykorzystane przy planowaniu biogrup. Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska zatwierdziła pierwsze strefy ochronne wokół dziupli włochatki. Nasze dotychczasowe działania spotkały się ze skrajnie różnymi postawami Nadleśnictw, na szczęście te pozytywne przeważały. Wyrażamy nadzieję, że w kolejnych miesiącach realizacji projektu również leśnicy nieprzekonani do ochrony włochatki zmienią swój stosunek - jest to przecież gatunek wymagający tworzenia stref ochronnych, jego ochrona wpisuje się w treść Planu Zadań Ochronnych Natura 2000 obszaru Puszcza Knyszyńska oraz przyczynia się do wdrażania Krajowych Standardów Odpowiedzialnej Gospodarki Leśnej FSC.

Adam Bohdan

Więcej o projekcie na: wlochotka.org.pl

Projekt „Monitoring i ochrona strefowa włochatki *Aegolius funereus* na obszarze Natura 2000 OSO Puszcza Knyszyńska PLB200003” korzysta z dofinansowania w kwocie 246 178 PLN pochodzącego z Islandii, Liechtensteinu i Norwegii w ramach funduszy EOG. Celem programu projektu jest monitoring i ochrona włochatki.